

Stap 2

Antwoorden van gewijzigde opgaven in de 11^e druk zijn **blauw**.

3 Toets / Mix (1^e stap): A

- 1) 1. Dd5-a8#
- 2) 1. Pe6-c7#
- 3) 1. ... Le2-f3#
- 4) 1. ... b7-b6
- 5) 1. ... Tf8-f7
- 6) 1. Lg2-f1
- 7) 1. Le3-g1 is beoogde antwoord
(1. Le3xc1 Tc8xc1# 2. Qa7-g1)
- 8) 1. ... Kg8-h8 (1. ... Kg8-g7?
2. De6-f6#)
- 9) 1. Kf1-g1 (1. Kf1-e1? Lf6-c3#)
- 10) 1. Lg3xc7 of 1. Pd5xc7
- 11) 1. ... Pf6xe4 of 1. ... Lb7xe4
- 12) 1. Lb3xf7+; 1. Tf1xf7? a4xb3

4 Toets / Mix (1^e stap): B

- 1) 1. ... Lc5xf2+
- 2) tekening
- 3) tekening
- 4) 1. Lb2-g7#
- 5) 1. ... Dh4-e1#
- 6) 1. ... Dd4xb2#
- 7) 1. ... Th6-a6
- 8) 1. ... Pe5-c6
- 9) 1. Tc1xc2
- 10) 1. Pe4-f6#
- 11) 1. ... Th3-f3#
- 12) 1. ... Lf8xb4#

6 Dubbele aanval / Dubbele aanval bedenken: A

- 1) d7, f7
Fout: Db3 Tb6, Dd5 Tc6
- 2) b8, f6, h2
- 3) a8, b7, f5, g8
Fout: Dd8/d7 Pd6
- 4) a1, a7, c4
Fout: Dd1 Pb3, Dd7 Pb5
- 5) e4, f4, g8
- 6) a5, d5, g2
- 7) a2, a8, d5, d8, g5
- 8) c1, c5
- 9) b1, c2, f2
Fout: Db5 Le5
- 10) d6, e6, f6, g1
- 11) a2
Fout: Df5 Pf4 gedekt
- 12) b6, f4
Fout: Dd8/d6 Pd5, Dh4 Pe4

7 Dubbele aanval / Dame: A

- 1) 1. De7-e1+
- 2) 1. Dc2-c6+
- 3) 1. Dg7-b2+
- 4) 1. Dg4-d4+
- 5) 1. Dc2-c7+
- 6) 1. De2-b5+
- 7) 1. Dd2-h6+
- 8) 1. Df3-d5+

- 9) 1. De1xb4+
- 10) 1. Df1-c4+

- 11) 1. Dd1-d6+
- 12) 1. ... Df6-c6+

8 Dubbele aanval / Dame: B

- 1) 1. Dc2-c7
- 2) 1. De2-b5
- 3) 1. Dd1-d6
- 4) 1. Df3xb7
- 5) tekening
- 6) 1. Df3-d3
- 7) 1. ... Dd8-e7
- 8) 1. Dd2-f2
- 9) 1. Dd6-d1
- 10) 1. Dd4-h8
- 11) 1. ... Dd1-h5
- 12) 1. Df2xh4

10 Dubbele aanval / Dame: C

- 1) 1. Df1-c4
- 2) 1. De2-e5
- 3) 1. Dd1-d6 (1. Dd1-h5 en 1. Dd1-d5 winnen slechts een pion.)
- 4) 1. Da2-f2
- 5) 1. ... Db5-g5
- 6) 1. ... Da5-c3
- 7) 1. ... Dd7-b5
- 8) 1. Dd2-g5
- 9) 1. ... Df7-b7
- 10) 1. Db2-c3
- 11) 1. ... Dd8-h4
- 12) 1. Dd4-f2

11 Dubbele aanval / Dubbele aanval bedenken: B

- 1) Dd5
- 2) Dc1
- 3) Dd5
- 4) Db5
- 5) Dh7
- 6) Df2
- 7) Da4
- 8) De4
- 9) Dd8
- 10) Df5
- 11) Df6
- 12) Df4

12 Dubbele aanval / Dame: D

- 1) 1. ... De7xc5+
- 2) 1. Df3-f8+
- 3) 1. Dd1-h5+
- 4) 1. Dd7-h3+
- 5) 1. Dc4-a4
- 6) 1. ... De3-e2
- 7) 1. ... De8-c6
- 8) 1. Df2-a7
- 9) 1. De2-e4
- 10) 1. Da8-a7 (1. Da8-f3 Pf2xh1)
- 11) 1. ... Df6-c6
- 12) tekening

13 Dubbele aanval / Dame: E

- 1) 1. ... De7-b4+
- 2) 1. Dd2-h6
- 3) 1. Dc4-d4
- 4) 1. Dd1-a4+
- 5) 1. Dd1-b3+
- 6) 1. Dd1-a4
- 7) 1. De2-d1+
- 8) 1. ... Da2-d5
- 9) 1. ... Dd7-e7
- 10) 1. ... Db8-g3

11) 1. ... Dd7-g4

12) 1. De2-e5+

14 Dubbele aanval / Dame: F

- 1) 1. Df3-f6
- 2) 1. ... Dc7xc2
- 3) 1. ... Df7-a7+
- 4) 1. Dg7-b2
- 5) 1. Dc1-h1
- 6) 1. Dd2-b4
- 7) 1. Df2-c2+

- 8) 1. ... Df7-a2
- 9) 1. ... De6-c4
- 10) 1. ... De8-d8
- 11) 1. ... Dd8-b6
- 12) 1. De3-c5 (1. De3xa7 wint slechts een pion.)

16 Penning / Pen: A

- 1) 1. ... Le8-b5
- 2) 1. Ta1-a5
- 3) 1. ... Dh8-h6
- 4) 1. Ld6-c5
- 5) 1. Ta4-d4
- 6) 1. ... Dg6-c6

- 7) 1. Lf2-h4
- 8) 1. ... Th4-c4
- 9) 1. Lc2-e4
- 10) 1. Lf1-b5
- 11) 1. ... Lg7-e5
- 12) tekening

17 Penning / Penning bedenken: A

1) Ta8	5) Lc5 of Ld4	9) Tc4
2) Le5	6) Da8	10) Da4
3) De6	7) Lh1	11) Lg5
4) Th2	8) Da3	12) Ta4

18 Penning / Pen: B

1) 1. De2-e4	7) tekening
2) 1. ... Tf8-c8	8) tekening
3) 1. ... Dd6-c5	9) 1. Le2-f3
4) 1. Tc5-c7	10) tekening
5) 1. Lc1-b2	11) tekening
6) 1. Ld3-b5	12) 1. ... Tf8-e8

19 Penning / Pen: C

1) 1. Ta1-d1	7) 1. De1-b4
2) 1. ... Le7-b4	8) 1. Lh3-f1
3) 1. Tf1-e1	9) 1. ... Df8-a8
4) 1. ... La4-c6	10) 1. De1-b1
5) 1. ... Dd4-d6	11) 1. Dc2-d1! (1. Dc2-d2? Ld4xf2+)
6) 1. ... Le7-c5	

12) 1. Lg2-f1

21 Uitschakelen verdediging / Slaan + hout: A

1) 1. Lb2xf6+ Ke7xf6 2. Td1xd5	7) 1. Te8xd8 Lf6xd8 2. Lb3xd5
2) 1. ... Pb6xc4+ 2. b3xc4 Te8xe2+	8) 1. Pd3xc5 b6xc5 2. La4xd7; 1. ... Ld7xa4 2. Pc5xa4
3) 1. Ld3xg6+ Kf7xg6 2. Pf3xe5+	9) 1. ... Dg6xc2 2. Tc1xc2 Ld7xa4
4) 1. ... Ta2xg2 2. Kh1xg2 Kh7xg7	10) 1. Pg4xf6 Tf8xf6 2. Te3xc3
5) 1. Th1xh7 Kg8xh7 2. Kf3xe4	11) 1. ... Ta2xe2 2. Te1xe2 Le6xc4
6) 1. Le3xb6 a7xb6 2. Td1xd7	12) 1. Tc1xc7 Pa6xc7 2. Te1xe7

22 Uitschakelen verdediging / Wegjagen + hout: A

1) 1. ... b5-b4	8) tekening
2) 1. ... g5-g4	9) 1. ... Lf8-h6; 1. ... Lf8-a3? 2. Ta1.
3) 1. c2-c4	10) 1. Lg6-d3; 1. Lg6-h5? Te2-e5.
4) 1. Lf2-c5	11) 1. ... Pc6-a5; 1. ... Pc6-e5?
5) 1. Td2-f2+	12) 1. ... Ta8-d8
6) 1. ... Th8-h4+	
7) tekening	

23 Uitschakelen verdediging / Slaan + hout: B

1) 1. Lb3xd5+	7) 1. Pc7xe8
2) 1. Tg1xg6	8) 1. Te1xe6
3) 1. Ta7xf7+	9) 1. Pf5xh6+
4) 1. ... Lc5xd4	10) 1. ... Dc5xe3+
5) 1. ... Dg7xg2+	11) 1. e6xf7+
6) 1. Th6xc6+	12) 1. Te6xf6

24 Uitschakelen verdediging / Weglokken + hout: A

1) 1. b5-b6	9) 1. ... Td2xd1 2. Df1xd1 De3xf2
2) 1. Te2-e5+	10) 1. ... b7-b5 2. Dc4xb5 Te8xe4
3) 1. Pc3-d5	11) 1. ... Ta8-a1+ 2. Ld4xa1 Dc7xc5; 2. Ld4-g1 Dc7xc5; 1. ... Dc7xc5? 2. Ld4xc5
4) 1. f5-f6+	Ta8-a1+ 3. Lc5-g1
5) 1. ... La5-d2+	12) 1. Pf3-g5+ Ld8xg5 (anders 2. Pg5xe6) 2. Tc1xc7+
6) 1. ... d5-d4	
7) 1. Lf2xc5 d6xc5 2. Te1xe5	
8) 1. ... Tf8xf2 2. Le3xf2 Kg6xg5	

26 Opening / Gouden regels: A

- 1) **Lf1-c4:** De looper kijkt naar het centrum en naar de helft van de tegenstander.
Lf1-d3: De looper staat pion d2 in de weg.
Pb1-a3: Op a3 heeft het paard minder mobiliteit en het kijkt niet naar het centrum.
- 2) **Lf1-c4** De looper kijkt naar het centrum en naar velden op de helft van de tegenstander.
Lf1-b5+ Schaak geven is niet goed in deze positie. Zwart kan 1. ... c7-c6 spelen en de looper moet weer weg.
Lf1-e2 Een te bescheiden zet. De looper maakt ruimte voor de rokade maar de looper kijkt niet naar het centrum.
- 3) **Pb8-c6** De beste manier om de pion op e5 te dekken.
f7-f6 De pion op f6 staat het paard op g8 in de weg. Het is nog te vroeg om de consequenties van 2. Pf3xe5 uit te leggen.
Dd8-e7 De dame dekt de pion op e5 maar de looper op f8 kan voorlopig niet meer spelen.
- 4) **Pb8-c6** Een ontwikkelingszet met aanval op de dame. Wit moet nu tijd verliezen.
c7-c5 De pionzet valt de dame aan, maar op c5 staat de pion de looper op f8 een beetje in de weg.
d7-d6 Geen slechte zet, maar niet de beste. Wit speelt 2. Pg1-f3 en kan op 2. ... Pb8-c6 3. Lf1-b5 spelen. Hij houdt dan de dame op d4.
- 5) **Pg1-f3** De beste paard voor het paard. Op de volgende zet kan wit rokeren.
Dd1-f3 Alleen een goede zet als zwart niet oplet, maar na 1. ... Pg8-f6 heeft zwart de matdreiging gepareerd. De dame op f3 staat het paard van g1 in de weg.
Dd1-h5 Zwart speelt 1. ... Dd8-e7 en jaagt op de volgende zet met 2. ... Pg8-f6 de dame weer weg.
- 6) **0-0** Zwart dekt f7 met een goede ontwikkelingszet.
Dd8-e7 De dame dekt f7 niet echt. Ze is te veel waard.
Th8-f8 Geen goede dekkingszet. Zwart kan niet meer kort rokeren.
- 7) **0-0** Koning veilig. Prima zet.
Lg5-e3 De looper staat goed op g5. Er is geen reden om twee keer met hetzelfde stuk in de opening te spelen.
Lg5xf6 Een onnodige ruil. Ruil niet als het niet nodig is.
- 8) **Pg8-f6** De juiste zet.
Pg8-e7 Het paard op e7 heeft minder mobiliteit dan op f6. Het kijkt

maar naar een centrumveld.

- Lc8-d7 Een ontwikkelingszet maar de looper staat niet actief op d7.
- 9) **0-0** Wit past de derde gouden regel correct toe.
Pf3xe5 De pion op e5 kan niet zo maar geslagen worden. Zwart wint het paard met 1. ... Dd8-a5+.
- Pf3-g5 Een voorbarige aanval op f7. Zwart speelt 1. ... d7-d5.
- 10) **Pg1-f3** De paardzet maakt de rokade mogelijk. Op f3 valt het paard e5 aan en het kijkt naar twee centrumvelden.
Lf1-b5 Dit is pas een goede zet als er een paard op c6 staat. De looper kan met een pionzet worden verjaagd.
d2-d3 Geen slechte zet maar de looper van f1 kan nu niet meer naar een actief veld worden ontwikkeld.
- 11) **e2-e3** Wit moet de dreiging Dh4xf2# pareren. Dit is de enige manier.
d2-d4 Pareert het mat op f2, maar na 1. ... Lc5xd4 staat wit een pion achter en dreigt er weer mat.
Pg1-f3 Soms is ontwikkelen niet goed. Zwart geeft mat op f2.
- 12) **Dd1-d5** Af en toe is een snelle aanval op f7 wel goed. Zwart kan f7 alleen maar met 1. ... Pg8-h6 dekken, maar met 'slaan + hout' (2. Lc1xh6) wint wit materiaal.
Pb1-c3 Goede zet maar niet de beste. Er zijn altijd uitzonderingen op de regels.
0-0 Goede zet maar niet de beste.

27 Toets / Herhaling: A

1) 1. ... Ta8-d8	7) tekening
2) Ta8	8) 1. Th1xh7
3) 1. De2-e4	9) 1. ... Tf8-e8
4) 1. ... Dg6xc2	10) Db6, Df4
5) 1. ... Tf8-c8	11) 1. De2-e5
6) Da2	12) 1. Ld3-b5

28 Toets / Mix: C

1) 1. Lf1-b5 (pen)	dame)
2) 1. ... Lf8-h6 (pen)	8) 1. ... Dg6-c2+ (dubbele aanval: dame)
3) 1. Tf1-e1 (pen)	9) 1. ... Dd7-b7 (dubbele aanval: dame)
4) 1. Te1xe5 (slaan + hout)	10) 1. ... Ta1xe1 (weglokken + hout)
5) 1. Pg3xe4 (slaan + hout)	
6) 1. ... Tf8xf3 (slaan + hout)	
7) 1. De7-e3+ (dubbele aanval: hout)	

11) 1. Le3-h6+ (weglokken + hout)

12) 1. Pf3-e5 (wegjagen + hout)

29 Toets / Mix: D

- 1) 1. ... Lh4-f6 (pen)
- 2) 1. Le2-b5 (pen)
- 3) 1. ... Tf8-d8 (pen)
- 4) 1. Tg1xg7+ (slaan + hout)
- 5) 1. Dd4xf6+ (slaan + hout)
- 6) 1. Te1xe5 (slaan + hout)
- 7) 1. ... Dg6-f6 (dubbele aanval: dame)

- 8) 1. De2-h5 (dubbele aanval: dame)
- 9) 1. Dh4-d8 (dubbele aanval: dame)
- 10) 1. ... b7-b5 (wegjagen + hout)
- 11) 1. Th1-h8+ (weglokken + hout)
- 12) 1. Pe5-c4 (wegjagen + hout)

30 Toets / Mix: E

- 1) 1. ... Dc7-f4+ (dubbele aanval: dame)
- 2) 1. Lg2xd5 (pen)
- 3) 1. ... Da5xd2+ (slaan + hout)
- 4) 1. Lc2-b3+ (wegjagen + hout);
1. Lc2-h7+ (weglokken) 1. ...
Kg8-f7 werkt niet.
- 5) 1. Lg3xd6+ (slaan + hout)
- 6) 1. Dd1-a4+ (dubbele aanval:

- dame)
- 7) 1. Pf5xg7 (slaan + hout)
- 8) 1. Td1-d8+ (weglokken + hout)
- 9) tekening
- 10) 1. ... Tf8-d8 (pen)
- 11) 1. ... De3-e4 (dubbele aanval: dame)
- 12) tekening

31 Mat / Mat bedenken: A

1) Db7, c6	4) Tg1, Pf3	7) Ta8, Lc6	10) De7, Pf5
2) Da7, a3	5) Ta5, Pd7	8) Tf8, Lh6	11) Pg6, Dd7
3) Da4, b3	6) Tb5, Pc3	9) Ta5, Ld8	12) Pe7, Df6

32 Mat / Mat in twee: A

- 1) 1. Tf5-f7+ Ka7-b8 2. Tg6-g8#;
slim is 1. Tf5-b5 Ka7-a8 2.
Tg6-a6#
- 2) 1. Tb1-b7+ Kh7-g8 2. Ta1-a8#
- 3) 1. Tb2-g2+ Kg7-h6 2. Ta1-h1#
- 4) 1. De6-g6+ Kh7-g8 2. Tb6-b8#
- 5) 1. Db3-b8+ Ka7-a6 2. Tb1-a1#
- 6) tekening
- 7) 1. La2-f7+ Kg6-h6 2. Tf2-h2#
- 8) 1. ... Lg4-f3+ 2. Kg2-f1
Th8-h1#
- 9) tekening
- 10) 1. ... Td8-g8+ 2. Kg2-h1
Pd3-f2#
- 11) 1. Pd5-e7+ Kg8-h7 2. Tg2-h2#
- 12) 1. ... Pd4-f3+ 2. Kg1-h1
Ta2xh2#

33 Mat / Mat in twee: B

1) 1. ... De3-e1+ 2. Td1xe1 Te8xe1#	Th8xh1#
2) 1. Td7xa7+ Lb6xa7 2. Te7xa7#	7) 1. Dd4xf6+ Pe8xf6 2. Lb2xf6#
3) 1. Dd3-d8+ Pc6xd8 2. Td1xd8#	8) 1. ... Pd3-f2+ 2. Ph3xf2 Pe4xf2#
4) 1. Dg5-g7+ Df7xg7 2. f6xg7#	9) 1. De5xe6+ Ld7xe6 2. Te1xe6+
5) 1. ... Te7-e1+ 2. Talxe1 Dh4xe1#	10) 1. Da3-f8+ Tf4xf8 2. Tf1xf8#
6) 1. ... Th3-h1+ 2. Pg3xh1	11) 1. Dc1-h6+ Td6xh6 2. Tc6xh6#
	12) 1. Df3-f6+ Le5xf6 2. Ld4xf6#

34 Mat / Mat in twee: C

1) 1. Da4-e8+ Kh8-h7 2. De8-g8#	9) 1. ... Df2-f3+ 2. Kh1-h2 Df3-h3#
2) 1. Dh2-g2+ Ka8-b8 2. Dg2-b7#	10) 1. Dd5-b7+ Kh7-h6 (1. ... Kh7-g8 2. Db7-g7#) 2. Db7-h1#
3) 1. De5-c5+ Kb6-a6 2. Db5-a5#	11) 1. ... Dh6-c6+ 2. Kh1-g1 Dc6-g2#
4) 1. De5-a5+ Kb6-c6 2. Da5-c5#	12) 1. ... Dd7-d5+ 2. Kg2-f1 Dd5-f3#
5) 1. Te1-e8+ Kb8-a7 2. Te8-a8#	
6) 1. ... Td8-d1+ 2. Kf1-e2 Td1-e1#	
7) 1. Dh6-h7+ Kf7-f8 2. Dh7-g8#	
8) 1. De3-a3+ Ka7-b7 2. Da3-a6#	

35 Mat / Mat in twee: D

1) 1. ... Lh5-f3+ 2. Kh1-h2 Lf8-d6#	6) 1. Dh4-h8+ Kf8-e7 2. Tc4-c7#
2) 1. Pe4-f6+ Kg8-g7 2. Df5-h7#	7) 1. Lc3-a5+ Kc7-c8 2. Td1-d8#
3) 1. Pa4-b6+ Kc8-d8 2. Ta1-a8#	8) tekening
4) 1. ... Te8-e1+ 2. Kb1-c2 Da3-c1#	9) tekening
5) 1. ... Df4-f3+ 2. Kg2-g1 Pd4-e2#	10) 1. Pf4-e6+ Kf8-g8 2. Tb7-g7#
	11) 1. ... Le5-f4+ 2. Kd2-c3 Df1-a1#
	12) 1. De6-c8+ Kf8-e7 2. Th6-e6#

36 Dubbele aanval / Paard: A

1) 1. Pd5xc7+	5) 1. Pc4xb6
2) 1. Pc4-d6+	6) 1. ... Pf5-d6
3) 1. Pf5-d6+	7) 1. Pe4-d6
4) 1. Pb5xc7+ (1. Lf4xc7 wint slechts een pion)	8) 1. Pb5-c7 (1. Pb5-d6? Te8-e7)
	9) 1. Pf4-e6 (1. Pf4-d5 Pb8-a6)

- 10) 1. ... Pe6-g5
 11) 1. ... Pc5-d3 (1. ... Pf4-d3? 2.
 Pb3xc5+; 1. ... Pc5xb3 2.

- Ld1xb3 Pf4-d3 is wel goed)
 12) 1. Pf4-d5
 (1. Pc3-d5? Dc7xc2#)

37 Dubbele aanval / Paard: B

- 1) 1. Pc4-e3
 2) 1. Pc5-e6+
 3) 1. ... Pe5xd3+
 4) 1. Pe4-d6+
 5) 1. e7-e8P+ (1. Pf4-e6+ is
 tegen de regels; 1. e7-e8D
 Dc7xc2#)
 6) 1. Pe5xf7+
 7) 1. ... Pc4-d6

- 8) 1. ... Pe5-f3
 9) 1. ... Pe5-f3+
 10) 1. ... Pf6-g8 (1. ... Pf6-d5? 2.
 Lg2xd5)
 11) 1. Pf4-g6+
 12) 1. ... Ph5-g3 (1. ... Pc6-d4? 2.
 De2-d1 maar zwart staat wel
 beter)

38 Mat / Mat in twee (toren):E

- 1) 1. Tf7-f1
 2) 1. Tf6-a6 of 1. Kf8-f7
 3) 1. ... Tc1-d1
 4) 1. ... Kc4-b3
 5) 1. ... Kc6-c7
 6) 1. Ka5-b6

- 7) 1. Td1-d7
 8) 1. Ta1-a2
 9) tekening
 10) 1. Kd5-e6
 11) 1. Ke2-d3
 12) 1. Th2-h8 of 1. Kc2-b3

39 Toets / Mix: F

- 1) 1. Lf5xd7 Tc7xd7 2. Pd3xe5
 (slaan + hout)
 2) 1. ... Da5-a2+ 2. Kb1-c1
 Da2xc2 # (mat in twee)
 3) 1. Dd2-d7 (dubbele aanval:
 dame)
 4) 1. De4-c6+ Ke8-f8 2. Dc6xa8#
 (mat in twee)
 5) 1. ... Tb8-e8 (pen)
 6) 1. Dd1-a4+ (dubbele aanval:
 dame)
 7) 1. Th1xh6+ Lg7xh6 2.
 De2xe5+; 1. De2xe5+ levert

- een pion op (weglokken +
 hout).
 8) 1. Pe5-d7+ (dubbele aanval:
 paard)
 9) 1. ... e5xd4+ 2. Pf3xd4 Tc8xc5
 (slaan + hout)
 10) 1. Ta1-a8 en als de looper naar
 een veilig veld weggaat, volgt
 mat op h8 (pen)
 11) 1. Dc3-e5+ Kb8-a8 2. De5-e8#
 (mat in twee)
 12) 1. ... Df6-b2 (dubbele aanval:
 dame)

40 Toets / Mix: G

- 1) 1. Lf3-d5 (pen)

- 2) 1. Df7-g8+ (mat in twee)

3) 1. ... Pc5-d3 met matdreiging op b2 (dubbele aanval: paard)	8) 1. De2-g2 (dubbele aanval: dame)
4) 1. ... Dc7xc4 2. Pd2xc4 Td8xd5 (slaan + hout)	9) 1. b2-b4 en 2. Tf2xf5 (wegjagen + hout)
5) 1. Dd1-c2 (dubbele aanval: dame)	10) 1. Ta1-a7 (pen)
6) 1. Te6-a6+ Ka7-b8 2. Pc5-d7# (mat in twee)	11) 1. ... Dg6-d6 (pen)
7) 1. ... Ta8-a2 (pen)	12) 1. Ph5-f6+ (dubbele aanval: paard)

41 Dubbele aanval / Toren, loper, pion, koning: A

1) 1. Td2-d8+	7) 1. La4-d7
2) 1. Tf1-f5+	8) 1. Lg3-c7
3) 1. Te4-c4	9) 1. ... d5-d4
4) 1. Tc1-c7	10) 1. ... f3xg2
5) 1. Lf3-d5+	11) 1. c4-c5
6) 1. Lg2xc6	12) 1. Kd2-c3

42 Dubbele aanval / Toren, loper, pion, koning: B

1) 1. ... Tc8-c2+	7) 1. c2-c4
2) 1. Lg3-e5+	8) tekening
3) 1. Td1-d7+	9) tekening
4) 1. Th5-g5+	10) 1. Le2-c4 (1. Le2-b5? Pd7-e5)
5) 1. ... Ld6xg3+	11) tekening
6) 1. Lf3-d5	12) tekening

43 Dubbele aanval / Samenwerking twee stukken: B

1) 1. Dd2-d4 f7-f6 2. Pg3xe4 Le7xg5	8) 1. Dd1-c1 0-0 2. Le3xh6
2) 1. Df3-e3+ Dd7-e6 2. Lg5xh6	9) 1. Df3-g3
3) 1. ... Lg6-d3	10) 1. ... Lb7-e4
4) 1. Df8-c5 Ta7-b7 2. Pa6xc7	11) 1. Lg7-d4
5) 1. Pd5-e7	12) 1. Da7-a2; 1. Ph4-g6+? Kh8-g8 2. Da7-a2+ Dc7-f7+
6) 1. Db3-c2 g7-g6 2. Tc3xc8	
7) 1. ... Db6-a5 2. Lc1-e3	

45 Dubbele aanval / Aftrekaanval: A

1) 1. Pd4-f5+	4) 1. Pe5-c6+
2) 1. Pe4-d6+	5) 1. ... Pf3-h4+
3) 1. Tc4-c8+	6) 1. Tf7xa7+

- 7) 1. e4-e5+
- 8) 1. ... d4-d3+
- 9) 1. Kf2-g3

- 10) 1. ... Kc5-b5
- 11) 1. ... Ld6-h2+
- 12) 1. Ld3xh7+

46 Dubbele aanval / Aftrekaanval: B

- 1) 1. ... Lb6-d4+
- 2) 1. d3-d4+
- 3) 1. ... Te5-g5+
- 4) 1. Ld3-b5+
- 5) 1. ... Lc6xf3
- 6) tekening

- 7) 1. Pe4-c5
- 8) 1. ... Tc4xd4
- 9) 1. Le4-c6
- 10) 1. ... d5xc4
- 11) 1. ... Pd6-e4
- 12) 1. ... c6-c5

47 Dubbele aanval / Aftrekaanval: C

- 1) 1. ... d4-d3+
- 2) 1. ... d7-d5
- 3) 1. Te4-e8+
- 4) 1. d4-d5
- 5) 1. Pe4-g5+;
1. Pe4-f6+? Pd7xf6
- 6) 1. Te5-b5+

- 7) 1. ... Pg5-e4
- 8) 1. ... Ld6xh2+
- 9) 1. Pe5xc6
- 10) 1. ... Te6-h6
- 11) 1. Pe4-f6+
- 12) 1. ... Te4-e1+

48 Dubbele aanval / Aftrekaanval: D

- 1) 1. Lb4-e7
- 2) 1. ... Lc5-b4
- 3) 1. ... Pd4-e2+
- 4) 1. ... Lc5-b4
- 5) 1. Pe3-f5
- 6) 1. Pd4-f5
- 7) 1. Te4-e7

- 8) 1. Pc3-d1
- 9) 1. ... Pd5-c3
- 10) 1. Tf4-f8
- 11) 1. Pe4-d2!; 1. Pe4xc5? b6xc5
2. Df3-a8 Db3-b8
- 12) 1. Le4-f5; 1. Le4-g2? Dh3-d7

50 Verdedigen / Verdedig tegen mat: A

- 1) 1. Te8-e1
- 2) 1. ... Tg8-g6 (anders 2.
Pc3-a4# of 2. Pc3-e4#)
- 3) 1. ... f5xg4
- 4) 1. Db5-d5
- 5) 1. ... Kh8-h7
- 6) 1. ... Td7-d1+

- 7) 1. ... Pd7-f6
- 8) 1. ... Df6-d8
- 9) 1. ... Da6-h6
- 10) 1. Kh1-g1
- 11) 1. ... c5-c4
- 12) tekening

51 Verdedigen / Verdedig tegen mat: B

- 1) nee
- 2) 1. ... Dd3xb3 2. Tc1-c8+
Db3-g8
- 3) 1. ... Td6-d1+
- 4) nee, want 1. ... Db8 2. Da5+;
1. ... Kb8 2. Dd8+ of 1. ...
Da4 2. Dd8#
- 5) nee
- 6) 1. Db2xb7
- 7) 1. e7-e8P+
- 8) nee
- 9) 1. Pg5-h3
- 10) 1. Kc1-b1
- 11) nee
- 12) nee

53 Toets / Herhaling: B

- 1) 1. ... Ld6xh2+ (aftrekaanval)
- 2) 1. Pf5-d6+ (dubbele aanval:
paard)
- 3) 1. Lg3-c7 (dubbele aanval:
loper)
- 4) 1. ... Le5-f4+ 2. Kd2-c3
Df1-a1# (mat in twee)
- 5) 1. Tc1-c7 (dubbele aanval:
toren)
- 6) 1. ... Pc5-d3 (dubbele aanval:
paard)
- 7) 1. Kd2-c3 (dubbele aanval:
koning)
- 8) 1. d4-d5 (aftrekaanval)
- 9) 1. ... Lh5-f3+ (mat in twee)
- 10) 1. ... Lc6xf3 (aftrekaanval)
- 11) 1. ... Pd4-f3+ (mat in twee)
- 12) 1. ... Pd5-c3 (aftrekaanval)

54 Toets / Mix: H

- 1) 1. Pg5-e6+ (dubbele aanval:
paard)
- 2) tekening
- 3) 1. f7-f8P+ (dubbele aanval:
paard)
- 4) 1. ... Kf2-g3 (dubbele aanval
met 2 stukken)
- 5) 1. b2-b4 (dubbele aanval: pion)
- 6) 1. ... Td8-d1+ (1. ...
Dd8xf6+? 2. Te1-e8#) 2.
Kg1-f2 Dd8xf6+ (verdedig
tegen mat)
- 7) 1. ... Da4-c2+ (mat in twee)
- 8) 1. Tb7-e7+ (mat in twee)
- 9) 1. ... Dd4-h4+ (mat in twee)
- 10) 1. Lb3xf7+ (aftrekaanval)
- 11) 1. ... Pe5xf3+ (aftrekaanval)
- 12) 1. ... Pf5-d4 (aftrekaanval)

55 Toets / Mix: I

- 1) 1. ... Le8-g6 (1. ... g7-g6 2.
Tc7xh7#) (verdedig tegen mat)
- 2) 1. ... Pc5-d3 (dubbele aanval:
paard)
- 3) 1. Te6xh6+ (aftrekaanval)
- 4) 1. Df5-f6+ (mat in twee)
- 5) 1. d4-d5 (aftrekaanval)
- 6) 1. Lf3xd5+ (dubbele aanval:
loper)
- 7) 1. Pe4-f6+ (mat in twee)
- 8) 1. ... Lf5-c8 (dubbele aanval:
loper)
- 9) 1. Dd2xh6+ (mat in twee)
1. Tf6xh6? Kh8-g8

10) 1. ... Pe2xg3+ (aftrekaanval)

11) 1. ... Pd6-e4 (dubbele aanval:

paard)

12) 1. Le4-d5+ (aftrekaanval)

56 Toets / Mix: J

1) 1 ... h6-h5 (verdedig tegen mat)

2) 1. ... Te8xe3+ (slaan + hout)

3) 1. ... Pf4-e2+ (dubbele aanval: paard)

4) 1. Lf4-e5 (dubbele aanval: looper)

5) 1. Lc2xh7+ (aftrekaanval)

6) 1. e4-e5 (aftrekaanval)

7) 1. ... Lc4-d5 (dubbele aanval:

loper)

8) 1. ... Tf8xf2+ (slaan + hout)

9) 1. Dd4-d1 (penning / aftrekaanval)

10) 1. ... Th8-h4+ (wegjagen + hout)

11) 1. Dd3-b5+ (dubbele aanval: dame)

12) 1. ...Pe5-f3+ (aftrekaanval)